

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Difficile argumentum proponitur, & variæ illius solutiones referuntur,
ac refelluntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

num, prædestinatio est præparatio gratiæ: Sed A gratia Christo ut homini in tempore communicata, est illi præparata à Deo ab æterno: Ergo ad id quod Christo ut homini convenit in tempore ex gratia, prædestinatus est ab æterno. Minor, præterquam quod ex objectionum solutionibus constabit, probatur. Licet personæ Christi, ut subsistenti in natura divina, naturale sit esse filium naturalem Dei, non tamen est ei naturale secundum humanam naturam: Ergo esse filium Dei naturalem, ut in humanitate subsistentem, convenit Christo ut homini ex gratia. Quare D. Thomas prædicta Apostoli verba exponens, lect. 3. sic ait: *Prædestinatio potest attribui personæ Christi, secundum quod subsistit in humana natura, licet non attribuat ei, prout subsistit in divina, unde & Apostolus prius Filium Dei incarnatum esse præmiserat, & postea prædestinationem ei attribuit, ut intelligatur prædestinatus esse secundum quod factus est ex semine David secundum carnem.* Quibus verbis aperte docet, Christum ut hominem fuisse prædestinatum ut esset filius Dei naturalis, subindeque filiationem Dei naturalem, esse suæ prædestinationis terminum.

Deinde quod talis filiatio sit primarius & principalis prædestinationis Christi terminus, visio autem beatifica, terminus duntaxat minus principalis, contra Scotum & Alifiodorem ostenditur. Ille dicitur terminus primarius & principalis prædestinationis Christi, qui fuit primò & principaliter intentus & subsecutus ex ejus prædestinatione: Sed filiatio Dei naturalis fuit primò & principaliter intentata in Christi prædestinatione, non autem visio beatifica, cum hæc sit quid divinum tantum participativè, illa verò sit quid divinum per essentiam: Ergo filiatio Dei naturalis, est primarius & principalis terminus prædestinationis Christi, visio autem beatifica, terminus duntaxat secundarius & minus principalis.

10. Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: Unio ad Deum secundum esse, quæ præstat ad gratia unionis, perfectior est unione ad Deum secundum operationem, in qua consistit beatitudo: Sed quod excellentius est, ad inferius ut ad finem non ordinatur: Ergo humanitas Christi non fuit ordinata ad unionem hypostaticam ut medium, & ad beatitudinem ut finem, sed contra beatitudo ut fini subordinatur unioni hypostaticæ, & consequenter non fuit prædestinata ad beatitudinem ut finem & terminum principalem, sed ad filiationem naturalem Dei.

§. II.

Difficile argumentum proponitur, & varia illius solutiones referuntur, ac refelluntur.

11. **C**ontra ultimam conclusionem objici solet difficile argumentum, ad probandum filiationem Dei naturalem, non esse terminum prædestinationis Christi, seu Christum, ut hominem, non esse propriè prædestinatum ad esse filium Dei naturalem. Nam prædestinatio subiecti ad aliquem terminum, petit quod terminus in subiecto non includatur: Sed filiatio naturalis intrinsecè includitur in Christo, quatenus homine: Ergo Christus ut homo, non potest propriè esse prædestinatus in filium Dei naturalem, nec per consequens filiatio Dei naturalis, esse terminus prædestinationis Christi. Major constat, nam subiectum prædestinationis petit prius esse

Tom. I V.

quàm terminus, illique ex gratia convenit terminus ad quem ordinatur, & ad ipsum pervenit ex vi prædestinationis: quæ salvari nequeunt, si terminus in subiecto includatur. Minor verò sic ostenditur: Christus ut homo est compositus ex subsistentia Verbi & humanitate: Sed subsistentia Verbi essentialiter est filiatio: Ergo est compositus ex natura humana, & filiatione naturali divina, & per consequens includit filiationem Dei naturalem.

Mirum est quantum hæc difficultas, Theologorum ingenia torqueat, & in quam varios dicendi modos eos abire compellat.

In primis Vazquez hic disp. 90. cap. 4. ut ab ea facile se expediat, asserit subiectum quod prædestinationis Christi, non esse Christum, ut hominem, sed duntaxat ipsam humanitatem assumptam, quæ à subsistentia Verbi, & consequenter à filiatione Dei, realiter distinguitur.

12. Verum hæc solutio & doctrina facile potest refelli, tum autoritate, tum duplici ratione D. Thomæ hic art. 1. ad 2. ubi sic discutitur: *Quidam dixerunt prædestinationem intelligendam esse de natura non de persona Christi, quia scilicet humana natura facta est hæc gratia, ut uniretur Filio Dei in unitate personæ. Sed secundum hoc locutio Apostoli (dicentis ad Roman. 1. Qui prædestinatus est filius Dei in virtute) est impropria, propter duo. Primò quidem ratione communi, non enim dicimus naturam alicujus prædestinari, sed ipsum suppositum; quia prædestinari est dirigi in salutem, quod quidem suppositum est agentis propter beatitudinis finem. Secundò ratione speciali, quia esse Filium Dei, non convenit humane nature, est enim hæc falsa. humana natura est Filius Dei: nisi forte quis velit sic exponere extorâ expositione: Qui prædestinatus est Filius Dei in virtute, id est, prædestinatus est ut humana natura uniretur Filio Dei in persona: relinquitur ergo quod prædestinatio attribuitur personæ Christi, non quidem secundum se, vel secundum quod subsistit in divina natura, sed secundum quod subsistit in humana natura.* Quibus verbis duas assignat rationes, quibus Vazquezij doctrina convellitur. Prima est: Illi convenit propriè prædestinari, cui convenit dirigi in finem: Atqui dirigi in finem, cum sit quoddam moveri, non convenit propriè nature, sed supposito: Ergo nec prædestinari. Minor constat, quia sicut natura non agit ut quod, sed suppositum, ita non movetur ut quod. Secunda verò sic potest proponi: Prædestinatio Christi ordinatur ad hoc ut subiectum ejus sit filius Dei naturalis, juxta illud Apostoli ad Roman. 1. *Qui prædestinatus est Filius Dei in virtute:* Sed humanitas Christi ad hoc non ordinatur, cum non possit dici filia Dei, sicut in naturalibus, humanitas Petri non dicitur propriè filia Pauli, nec genita, nisi ut quo, quia actiones sunt suppositorum, tam elicitive, quàm terminative, juxta illud Aristotelis: *Natura humana non flet, neque nec; sed Socrates flet, & Callias nec:* Ergo humanitas non est subiectum prædestinationis Christi, sed suppositum Christi, ut subsistens in natura humana. Unde D. Thomas exponens prædicta verba Apostoli lect. 3. sic ait: *Prædestinatio potest attribui personæ Christi, secundum quod subsistit in humana natura, licet non attribuat ei, prout subsistit in divina.*

Secundus dicendi modus est Cajetani hic art. 1. §. *Secunda autem conditio, ubi Christum ut hominem docet considerari posse dupliciter: primò ut*

SS ff. iij

incarnatum, abstrahendo à vero modo Incarnationis per unionem substantialem, & à modo ab hæreticis conficto, per unionem accidentalem; secundò ut incarnatum tali modo Incarnationis, per unionem scilicet humanitatis ad Verbum, in unitate personæ; & quia inter Verbum & incarnationem ut sic, & idem Verbum, ut taliter incarnatum, intercedit distinctio rationis, ut inter commune & proprium, fit ut Verbum à nobis conceptum ut incarnatum, dicatur prædestinari ad specialem modum Incarnationis per unionem personalem. Juxta quem modum dicendi, facile responderetur objectioni propositæ, negando Minorem, nam filiatio Dei naturalis, non includitur in Verbo, prout incarnato sub illa communi ratione, sub qua est prædestinationis Christi subiectum.

14. Sed hæc Cajetani subtilitas, non solùm extraneis, sed etiam domesticis Theologis displicet, & doctrinæ D. Thomæ repugnat. Nam S. Doctor hic art. 1. ad 2. sic ait: *Prædestinatio tribuitur personæ Christi, non quidem secundum se, sed secundum quod subsistit in humana natura: unde cum prædixisset Apostolus, Qui factus est ex semine David secundum carnem, subiunxit, Qui prædestinatus est Filius Dei, ut daret intelligere quod secundum hoc quod est factus ex semine David secundum carnem, est prædestinatus Filius Dei.* Ubi in primis ponderanda sunt hæc verba; *Tribuitur illi prædestinatio secundum quod subsistit in humana natura*, nam hæc ratio non abstrahit à vera & falsa incarnatione, sed explicat determinatè veram incarnationem: Ergo juxta D. Thomam secundum veram incarnationem tribuitur illi prædestinatio, non secundum rationem communem abstrahentem à vera & falsa. Deinde expendenda sunt ista verba quæ subiicit: *Ut daret intelligere quod secundum hoc quod est factus ex semine David, est prædestinatus*: quibus etiam S. Doctor apertè declarat, Christum non esse prædestinatum, secundum quod abstrahit ab hoc quod est factus, vel fictus, sed determinatè secundum quod est factus, illum esse prædestinatum, subindeque prædestinationis Christi subiectum, non esse Christum ut incarnatum, abstrahendo à vero modo Incarnationis, & à modo ab hæreticis conficto.

15. Ratio etiam id suadet, Nam ratio communis, non nisi improprie potest dici prædestinata, ut contrahatur per rationem differentialem, tum quia prædestinatio, utpote pars providentiæ, petit erga singularia, tam subjective quàm terminative versari. Tum etiam, quia ratio communis, gratiæ suscipiendæ propriè capax non est: Ergo subiectum prædestinationis Christi, non potest esse Verbum ut incarnandum sub ratione communi, à vero & falso modo Incarnationis abstrahente.

16. Tertius modus dicendi pro subiecto prædestinationis constituit Christum possibilem, & pro termino ponit Christum existentem; & quia existentia Christi ut hominis, non includitur in Christo possibili, nec est de ratione illius, ad objectionem factam responderet, negando Minorem, potuit enim Christus non existere, & consequenter filius Dei naturalis non esse. Ita Medina, & teste Asturicensi, plures sui temporis Theologi.

17. Sed hic etiam modus dicendi non placet. Primò quia subiectum prædestinationis, prout à termino distinctum, terminat amorem divinum, cum Deus illi velit prædestinationis terminum:

A Sed Christus, ut purè possibilis, non est capax terminandi amorem Dei, ut de omni creatura possibile, in Tractatu de voluntate Dei, fusè ostendimus: Ergo Christus ut possibilis, non est subiectum prædestinationis sui.

Secundò, Subiectum prædestinationis est cui Deus præparat gratiam: Sed Christus ut possibilis non est susceptivus proximè gratiæ; cum primum beneficium quod Christo potuit fieri in statu possibilitatis, sit ipsum transferre ad statum futuritionis & actualitatis: Ergo Christus, ut possibilis, nequit esse subiectum suæ prædestinationis.

Quarta solutio objectionis propositæ asserit subiectum prædestinationis Christi esse subsistens vagè hac vel illà subsistentiâ in hac numero humanitate, quod dicitur hic homo, quia ut talis sit & dicatur, sufficit singularitas humanitatis; terminus autem est subsistens determinatè subsistentiâ Verbi, quæ est naturalis filiatio, unde terminus non clauditur in subiecto. Ita Suarez hic disp. 50. sect. 2. quem sequuntur plures moderni ex eadem Societate, quamvis diversimodè loquantur.

19. Sed neque etiam hæc solutio satisfacit: nam prædestinatio, utpote pars providentiæ, non circa universalia, sed circa singularia versatur: unde sicut ex parte naturæ ponitur singularitas, ita ex parte suppositi debet poni; subindeque non minus absurdum est dicere, subiectum prædestinationis Christi esse subsistens vagè hac vel illà subsistentiâ, quam si diceretur naturam humanam in communi, & abstractam ab individuis, fuisse prædestinatam ut assumeretur à Verbo.

Confirmatur: Prædestinatio determinat id quod in reponendum est: Sed in Christo non est posita natura singularis in re, cum solo supposito vago & indeterminato, alias ratio communis poneretur à parte rei sine particulari, quod implicat non minus ex parte suppositi, quàm ex parte naturæ, quia esset idæa Platonis: Ergo prout sic non est obiectum, seu subiectum prædestinationis.

Confirmatur ampliùs: Non potest dici hominem in communi per naturalem providentiam prædestinari ut esset hic homo in particulari: Ergo nec subsistens vagè hac vel illà subsistentiâ, potest dici propriè prædestinatum per providentiam ordinis supernaturalis & hypostatici, ad subsistendum in humanitate per subsistentiam determinatam Verbi, quæ est filiatio naturalis.

22. Quinta solutio distinguit duas formalitates in personalitate Christi, nempe subsistentiæ, & filiationis, & secundum primam asserit primò uniari humanitati, & facere eam subsistentem, ac subiectum prædestinationis Christi ad secundam formalitatem, quæ ejus terminus est. Ita quidam recentiores Theologi, quos suppresso nomine refert Asturicensis in libro de gratia Christi, paginâ 964. solut. 4.

23. Hic modus dicendi magis videtur subtilis, quàm verus, & facile confutati potest; tum quia Christus non solùm prædestinatus est ut esset filius Dei naturalis, sed etiam ut esset subsistens subsistentiâ Verbi; imò priùs naturâ concipitur ut subsistens subsistentiâ Verbi, quàm ut filius naturalis Dei: Ergo personalitas Christi, non solùm sub ratione filiationis, sed etiam sub ratione subsistentiæ, est terminus prædestinationis ejus, subindeque ejus subiectum esse nequit. Tum etiam

quia illud compositum constitutum ex persona Verbi ut subsistenti, & ex humanitate, est effectus supernaturalis: Ergo ponitur in re ex vi prædestinationis Christi, & per consequens non est subiectum illius, sed terminus.

24. Denique Cornelius à Lapide super caput 1. Epistolæ ad Romanos, ut ab hac difficultate se expediat, aliam solutionem excogitavit. Ait enim, subiectum prædestinationis Christi, esse hunc hominem, ut concretum existentie, non autem ut concretum ex subsistentia Verbi, & humanitate, fuisseque prædestinatum ad Divini Verbi subsistentiam, per quam constituitur Filius Dei naturalis. Juxta quam doctrinam responderet objectioni, negando Minorem, nam Christus ut est prædestinationis subiectum, est homo existens, non tamen subsistens, & in homine ut existente non clauditur subsistentia.

25. Verum neque hic dicendi modus veritati consentaneus est. Primò quia humanitas Christi non existit mediante propria existentia, sed per existentiam divinæ naturæ, illi unitam, mediante hypostasi Verbi, ut docet D. Thomas supra quæst. 17. art. 2. & nos supra fusè ostendimus:

Disp. 8. art. 2. Atqui existentia naturæ divinæ, non communicatur humanitati Christi immediate, sed mediâ personalitate Verbi, alias fuisse immediate unita naturæ divinæ secundum aliquid absolutum, contra communem Theologorum sententiam: Ergo prius intelligitur in Christo hic homo subsistens, quam intelligatur existens, & consequenter ut concretum existentie, non fuit prædestinationis subiectum, ordinatum ad unionem cum subsistentia Verbi, sub conceptu subsistentie.

26. Secundò, Dato humanitatem Christi propriam retinere existentiam, & illâ mediante existere, ut docent plures Theologi extra Scholam D. Thomæ, adhuc affirmari non potest subiectum prædestinationis Christi esse concretum ex humanitate & existentia, sed necessariò dicendum est, esse concretum ex subsistentia Verbi, & humanitate: Ergo adhuc admittenda illa sententia, modus dicendi Cornelij à veritate deficit. Consequentia patet, Antecedens probatur. Subiectum prædestinationis Christi non est humanitas, sed hic homo: At concretum ex humanitate & propria existentia, non potest dici hic homo: Ergo tale concretum non est prædestinationis Christi subiectum. Probo Minorem: In sententia supposita, Verbum assumpsit hanc humanitatem propriâ existentia existentem, & tamen non assumpsit hominem, & multò minùs hunc hominem, ut communiter docent Theologi cum D. Thomas supra quæst. 4. art. 3. Ergo concretum ex humanitate & propria existentia, non potest dici hic homo.

§. III.

Vera solutio traditur, & instantia quæ contra illam fieri possent diluuntur.

27. **H**is ergo dicendi modis prætermis, asserendum est, Christum ut hominem, vel ut subsistentem in hac numero humanitate, hac numero subsistentiâ, esse propriè prædestinationis suæ subiectum, fuisseque prædestinatum, ut in humanitate subsistens, etiam in deitate subsisteret, & ut sic subsistens, esset genitus à Deo Patre, & Filius naturalis illius: nam inter Christum ut hominem, & ipsum quatenus Deum, invenitur sufficiens distinctio ad rationem satisfaciens

A & creditoris, fuit enim ut homo pro hominibus satisfaciens, & ut Deus, creditor cui satisfecit; & ad rationem præmiantis & merentis, meruit enim quatenus homo, & quatenus Deus propria merita præmiatus est: Ergo etiam adest sufficiens distinctio inter Christum ut hominem, & ipsum quatenus Deum, & Dei filium naturalem, ad hoc ut quatenus homo sit prædestinationis suæ subiectum, & ut Deus, Deique filius naturalis, illius terminus. Quod ut fiat manifestius, & objectioni propositæ plenius satisfiat, tria breviter hic præmittenda sunt.

In primis advertendum est, subiectum prædestinationis Christi esse duplex, nimirum subiectum quod, & subiectum quo: subiectum quod est illud de quo terminus in concreto prædicatur, subiectum verò quo illud dicitur ratione ejus subiectum quod constituitur capax gratiæ, & antecessoris, quæ in prædestinatione importantur. Similiter prædestinationis terminus dupliciter sumitur, nempe pro termino qui, & pro termino quo: terminus qui est concretum, de subiecto prædicatum; terminus autem quo, est forma talis concreti: unde subiectum quod prædestinationis Christi, est hic homo, subiectum quo, est humanitas; terminus autem qui, est filius Dei naturalis; & terminus quo, ipsa naturalis filiatio.

Deinde observandum est, terminum quo realiter à subiecto distingui, terminum autem qui, non differre realiter à subiecto quod prædestinationis Christi. Patet hoc, nam filiatio Dei naturalis, realiter ab humanitate distinguitur; filius autem naturalis Dei, ut de hoc homine prædicatur, non distinguitur realiter ab hoc homine Christo, cum ex parte utriusque eadem ingrediantur, nempe humanitas & Verbum: Ergo inter subiectum quo, & terminum formalem prædestinationis Christi, realis distinctio invenitur, secus autem inter subiectum quod, & terminum qui.

Tertiò notandum est, inter subiectum quod, & terminum qui, esse distinctionem virtuales, & rationis, quod patet, nam subiectum quod est Christus, quatenus persona humana, & terminus qui, idem Christus, quatenus persona divina: Sed Christus ut persona humana, distinguitur ratione à seipso, ut persona divina, nam terminat utramque naturam, secundum aliam & aliam rationem subsistendi, ut docet D. Thomas supra quæst. 2. art. 4. Ergo inter subiectum quod, & terminum qui prædestinationis Christi, reperitur distinctio rationis. His præmissis.

Ad objectionem in limine paragraphi præcedentis propositam, respondeo distinguendo Majorem: Terminus prædestinationis quo petit non includi in subiecto quo ejusdem prædestinationis, concedo Majorem. In subiecto quod, subdistingno Majorem: inclusione reali, nego Majorem. Formali, concedo Majorem; & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Nam filiatio naturalis, quæ est formalis terminus prædestinationis Christi, non clauditur realiter in humanitate, quæ est illius subiectum quo: in Christo autem homine, qui est subiectum quod, est realiter includatur, non importatur formaliter, quia licet in Christo ut homine, includatur subsistentia Verbi, & hæc sit filiatio naturalis, non tamen importatur in Christo, quatenus homine, sub munere filiationis divinæ, sed personalitatis humanæ, ac proinde licet includatur realiter, non importatur tamen formaliter in subiecto præde-